

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ และ ศิริชัย ศิริกายะ. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน.

กรุงเทพมหานคร:ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

จตุพร อรรถโสภะ. แนวโน้มสารคดีโทรทัศน์ไทย. กรุงเทพมหานคร:สารานิพนธ์

คณะวารสารศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

จตุพล บุญพรัตน์. บรรณาธิการ. สัมภาษณ์. 17 ธันวาคม 2542.

จิตติมา ผลเสวก. นักเขียน. สัมภาษณ์. 6 ตุลาคม 2542.

ชาติ ภิรมย์กุล. นักเขียน. สัมภาษณ์. 30 กันยายน 2542.

ถวัลย์ มาสจรัส. สารคดีและการเขียนสารคดี. กรุงเทพมหานคร: มิติใหม่.

2538.

ทรงยศ กมลทวิกุล. นักเขียน. สัมภาษณ์. 29 กันยายน 2542.

ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. การเขียนสารคดี. กรุงเทพมหานคร: คณะมนุษยศาสตร์,

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.

ธีรภาพ โลหิตกุล. นักเขียน. สัมภาษณ์. 18 สิงหาคม 2542.

นครเศ ธีระคำศรี. นักเขียน. สัมภาษณ์. 21 สิงหาคม 2542.

ม.ล. ปรีญญากร วรวรรณ. นักเขียน. สัมภาษณ์. 28 กันยายน 2542

นัท สุมนเตมีย์. นักเขียน. สัมภาษณ์. 10 กันยายน 2542 .

นิพัทธ์พร เพ็งแก้ว. นักเขียน. สัมภาษณ์. 6 พฤศจิกายน 2542

ปรมะ สตะเวทิน. การสื่อสารมวลชน: กระบวนและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร:
ภาพพิมพ์, 2539.

ปาริชาติ พรหมสุวรรณ. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพของสตรีภายหลังการ
ฝึกอบรม กรณีศึกษาโครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.

พัชรินทร์ ปิยะวนิชพงษ์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเลือกประกอบอาชีพส่วนตัว
ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
สาขาสังคมวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

พล แสงสว่าง. อาชีพศึกษาและแนะแนวอาชีพ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี, 2529.

ภาณุ มณีวัฒนกุล. นักเขียน. สัมภาษณ์. 25 สิงหาคม 2542.

มาลี บุญศิริพันธ์. การเขียนสารคดีสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์. กรุงเทพมหานคร:
คณะวารสารศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535.

ลักษณะ จีระจันทร์. ผู้อำนวยการฝ่ายผลิตรายการ. สัมภาษณ์. 23 สิงหาคม 2542.

วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์. บรรณาธิการ. สัมภาษณ์. 15 ธันวาคม 2542.

วราภรณ์ พลอยบริสุทธิ์. บรรณาธิการ. สัมภาษณ์. 2 ธันวาคม 2542.

ศรัณย์ บุญประเสริฐ. นักเขียน. สัมภาษณ์. 25 สิงหาคม 2542.

สุทัศน์ รุ่งศิริศิลป์. นักเขียน. สัมภาษณ์. 7 กันยายน 2542.

สุนีย์ ปิยะวรพงศ์. การเข้าสู่อาชีพของบุคลากรในการผลิตละครโทรทัศน์
กรณีศึกษาละครโทรทัศน์เรื่อง ชมื่นกับปุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช,
2538.

อังคณา รุ่งพรนุรักษ์. การศึกษาเปรียบเทียบการเข้าสู่อาชีพนักข่าวขององค์กร
ราชการและองค์กรเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา
การสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2536.

อุดม ตันติต้องตา. บรรณาธิการ. สัมภาษณ์. 29 กันยายน 2542.

อรสม สุทธิสาคร. นักเขียน. สัมภาษณ์. 15 กันยายน 2542.

ภาษาอังกฤษ

Dobson, C. The Freelance Journalist (2 nd). Oxford: Butterworth –
Heinemann, 1994.

McQuail, D. Mass communication theory: An introduction. London:
Sage, 1992.

Niblock, S. Inside Journalism. London: Blueprint, 1996.

Tunstall, J. Media Sociology: A reader. London: Constable, 1970.

Wright, C.R. Mass communication: A sociological perspective. New York:
Random House, 1975.

ภาคผนวก

คำถามในการสัมภาษณ์นักเขียนสารคดีอิสระ

“ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพนักเขียนสารคดีอิสระ ”

ช่วงที่ 1 กระบวนการเข้าสู่อาชีพ

- ประวัติการทำงานก่อนที่จะเข้ามาเป็นนักเขียนสารคดีอิสระ
- อะไรคือแรงจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจเข้ามาประกอบอาชีพนักเขียนสารคดีอิสระ
- ตั้งแต่วัยเด็กจนโต ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนทำให้อยากเป็นนักเขียนสารคดี (ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน เพื่อนร่วมอาชีพ ฯลฯ) แต่ละปัจจัยมีความสำคัญอย่างไร
- ปัจจัยเหล่านี้เกี่ยวข้องกันหรือไม่ อย่างไร และคิดว่าปัจจัยใดมีความสำคัญที่สุด เพราะอะไร
- ในช่วงที่เริ่มเข้ามาประกอบอาชีพนี้คิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้เข้ามาเป็นนักเขียนสารคดีอิสระได้
- ความคิดเห็นหรือ “ภาพ” ของคำว่า “นักเขียนสารคดีอิสระ” ก่อนเข้าสู่อาชีพอย่างไร
- ความคิดเห็นต่ออาชีพ “นักเขียนสารคดีอิสระ” เมื่อเข้าสู่อาชีพแล้วเป็นอย่างไร
- เมื่อเริ่มเข้ามาเป็นนักเขียนสารคดีอิสระ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง
- ในที่สุดแล้ว อะไรคือเหตุผลที่ทำให้ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพนักเขียนสารคดีอิสระ
- ทำไม่ถึงไม่เลือกเป็นนักเขียนสารคดีในองค์กรแทนการเป็นนักเขียนสารคดีอิสระ

ช่วงที่ 2 เมื่อเริ่มอาชีพนักเขียนสารคดีอิสระ

- ในฐานะ “นักเขียนสารคดีอิสระ” มีลักษณะการทำงานที่แตกต่างจากการทำงานในองค์กรอย่างไรบ้าง (ชีวิตประจำวันในการทำงาน)
- ในการทำงานของนักเขียนสารคดีอิสระ ต้องเกี่ยวข้องกับใครบ้าง เกี่ยวข้องอย่างไร
- มีลักษณะการทำงานร่วมกับองค์กร หรือ บุคคลเหล่านั้นอย่างไร
- ในระยะเริ่มแรกก็ต้องทำงานร่วมกับองค์กรสื่อในฐานะนักเขียนสารคดีอิสระ เคยมีความขัดแย้งกับองค์กรสื่อในแง่การทำงานหรือไม่ ในลักษณะใดบ้าง และแก้ปัญหาอย่างไร
- “ในระยะแรกนักเขียนต้องสร้างสรรค์ผลงานให้ตรงกับความต้องการของเจ้าของสื่อ เป็นสำคัญ” มีความคิดเห็นอย่างไรต่อบทบาทนี้
- “ครอบครัว” มีความสำคัญในระยะเริ่มต้นในฐานะนักเขียนสารคดีอิสระหรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร

- “เพื่อร่วมวิชาชีพ” มีความสำคัญต่อการทำงานในระยะเริ่มต้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในตัวนักเขียนสารคดีอิสระเอง คิดว่านักเขียนสารคดีอิสระต้องมีคุณสมบัติในการทำงานอย่างไรบ้าง
- ให้คำนิยาม “งานสารคดี” อย่างไร
- มีหลักในการทำงานสารคดีอย่างไร
- ในการทำงานกับองค์กรสื่อ เมื่อได้รับงานแล้ว มีขั้นตอนในการทำงานอย่างไรบ้าง เช่น การเลือกเรื่อง การหาข้อมูล การเขียน ฯลฯ)
- คิดว่าขั้นตอนใดมีความสำคัญมากที่สุด เพราะเหตุใด
- ในการกำหนด “เทคนิคและวิธีการเขียน” คำนี้ถึงองค์ประกอบใดบ้าง อย่างไร (เช่น ลักษณะสื่อ เจ้าของสื่อ ผู้ชม-ผู้อ่าน ฯลฯ)
- จากประสบการณ์ในการทำงานจริงในระยะเริ่มแรก ขอทราบความคิดเห็นว่า ระหว่างปัจจัยในการทำงาน ได้แก่ ทักษะความสามารถเฉพาะตัวของนักเขียน – องค์กรสื่อ- ผู้ชม ผู้อ่าน-ครอบครัว-เพื่อน : ปัจจัยใดมีความสำคัญหรือมีอิทธิพลต่อการทำงานของนักเขียนสารคดีอิสระมากที่สุด ตามลำดับ เพราะเหตุใด
- นอกจากปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมา มีความเห็นว่ามีปัจจัยภูมิหลังใดบ้าง (เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส) ที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของนักเขียนสารคดีอิสระทั้งในระยะเริ่มต้นและระยะต่อมา ปัจจัยเหล่านั้นมีอิทธิพลอย่างไร
- นอกจากการเขียนสารคดีแล้ว นักเขียนสารคดีอิสระมีภาระหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องที่ต้องทำคืออะไรบ้าง ต้องใช้ความพยายามมากน้อยเพียงใด
- มีความคิดเห็นอย่างไรต่อการเข้ามาเป็นนักเขียนอิสระในระยะแรกที่เริ่มเข้าสู่อาชีพนี้
- นอกจากการเป็นนักเขียนสารคดีอิสระแล้ว ปัจจุบันทำงานอื่นด้วยหรือไม่ อะไรบ้าง

ช่วงที่ 3 การรักษาสถานภาพทางอาชีพ

- การที่นักเขียนสารคดีอิสระสามารถทำงานนี้ได้อย่างต่อเนื่อง มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการทำงาน ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในตัวนักเขียน และปัจจัยภายนอก
- ปัจจัยเหล่านั้นมีอิทธิพลอย่างไร
- ปัจจัยเหล่านี้ควรมีลักษณะ หรือ องค์ประกอบอย่างไร
- จากประสบการณ์การทำงาน พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมปัจจัยเหล่านั้นอย่างไรบ้าง

- จัดการปัจจัยเหล่านั้นอย่างไร
- ในฐานะที่เป็นนักเขียนสารคดีอิสระมานาน กรุณาเล่าความแตกต่างในการทำงานเมื่อเริ่มเข้าสู่อาชีพจนถึงปัจจุบัน
- ในฐานะที่สามารถเลือกประกอบอาชีพนักเขียนสารคดีอิสระได้คิดว่าอะไรคือเหตุผลหรือปัจจัยที่ทำให้สามารถเป็นนักเขียนอิสระได้จนถึงปัจจุบัน
- ท่านคิดว่า อะไรคือรางวัลที่ท่านที่ได้รับการเป็นนักเขียนสารคดีอิสระที่สำคัญที่สุด

ช่วงที่ 4 ความคิดเห็นทั่วไป

- กรุณาสรุปความคิดเห็นต่อการประกอบอาชีพนักเขียนสารคดีอิสระในประเทศไทยว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด หากไม่มีปัจจัยเกื้อหนุนด้านทุนจากทางอื่น (หากเห็นว่าเป็นไปได้ บุคคลนั้นควรมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง)
- โดยรวมแล้วคิดว่า ผู้ที่จะเข้ามาประกอบอาชีพนี้ได้จำเป็นต้องมีเงื่อนไขสำคัญใดบ้างสนับสนุน จึงจะทำให้สามารถยึดการเขียนสารคดีอิสระเป็นอาชีพได้
- ขอทราบความคิดเห็นต่อแนวโน้มความต้องการงานของนักเขียนสารคดีอิสระในวงการสื่อในประเทศไทย

คำถามในการสัมภาษณ์บรรณาธิการ

- ประวัติการทำงานในฐานะบรรณาธิการ
- ความสำคัญของงานสารคดีในสื่อสิ่งพิมพ์ในปัจจุบัน
- สถานการณ์การรับงานของนักเขียนสารคดีอิสระในปัจจุบัน
- เหตุผล / ความเหมาะสม ที่นิตยสารหรือสำนักพิมพ์ว่าจ้างหรือรับงานจากนักเขียนสารคดีอิสระ
- ปัจจัยในการพิจารณาเลือกผลงานของนักเขียนสารคดีอิสระ
- เกณฑ์ในการเลือกผลงาน ทั้งด้านเนื้อหา –ด้านภาพ –อื่นๆ
- จากประสบการณ์ในการทำงานจริงที่ผ่านมาในวงการนิตยสารหรือสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย ปัจจัยในการเลือกนักเขียนสารคดีอิสระมาทำงานมีลักษณะอย่างไรบ้าง
- ขอทราบลักษณะ หรือขั้นตอนการทำงานร่วมกับนักเขียนสารคดีอิสระที่ทำอยู่
- มีการพิจารณาอัตราค่าเรื่อง สำหรับผลงานของนักเขียนสารคดีอิสระอย่างไรบ้าง (บก.มีส่วนในการตัดสินใจอย่างไร)

- นักเขียนส่วนใหญ่เห็นว่า ระบบการจ่ายค่าเรื่องของวงการนิยายสารไทยยังไม่ยุติธรรม เพราะค่าเรื่องน้อยเมื่อเทียบกับคนที่ทำงานอื่น และระบบการจ่ายเงินล่าช้า ทำให้มีคนประกอบอาชีพนี้โดยตรงได้น้อยมาก มีความคิดเห็นอย่างไร
- จากสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ โอกาสที่นักเขียนสารคดีมือใหม่จะเกิดขึ้นมีมากน้อยแค่ไหน หรือขึ้นกับปัจจัยใดบ้าง
- แนวโน้มความต้องการงานของนักเขียนสารคดีอิสระสำหรับนิยายสาร หรือสิ่งพิมพ์ในประเทศ มีแนวโน้มเป็นอย่างไร
- ในฐานะบรรณาธิการ มีความเห็นว่านักเขียนสารคดีอิสระที่จะประกอบอาชีพนี้ได้อย่างต่อเนื่อง ควรมีคุณสมบัติอย่างไรบ้างทั้งในแง่ผลงาน และอุปนิสัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวธิติมา รุญเจริญ เกิดเมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2509 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี
วารสารศาสตร์บัณฑิต จากภาควิชาวิทยุและโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เมื่อปีการศึกษา 2530 และในช่วงปี พ.ศ. 2531-2533 ได้เข้าทำงานในบริษัท แปซิฟิคอินเตอร์
คอมมิวนิเคชั่น ในตำแหน่งผู้ช่วยบรรณาธิการข่าวเกษตร และฝ่ายข้อมูลสารคดีโทรทัศน์ "โลกลับสี"
ก่อนออกมาทำงานส่วนตัว ในปีการศึกษา 2540 จึงได้เข้าศึกษาต่อในภาควิชาการสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

